

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Микитей Артем	ІНСТИТУЦІЙНА АРХІТЕКТУРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДІВ	66
Мініцький Валерій	КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: СИНЕРГІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	70
Мозолюк-Боднар Людмила	ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОЇ АДАПТАЦІЇ	74
Музиченко Ганна	ВETERАНИ ЯК НОВІ ПОЛІТИЧНІ АКТОРИ	77
Наумкіна Світлана	ВОЄННО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ	81
Ніколаєва Майя, Кадук Наталя	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ТА ДЕМОКРАТІЇ	85
Обухов Петро	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИБОРЧИХ КАМПАНІЯХ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕЛЕКТОРАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ	88
Позняк Вікторія	РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	92
Поляков Андрій	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В ПЕРІОД ГЕТЬМАНАТУ П. СКОРОПАДСЬКОГО	96
Приходько Сергій	ДЕМОКРАТІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: КРИЗА ЛЕГІТИМНОСТІ	99
Рогоза Анна	ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: КОНСТИТУЦІЙНІ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	102
Самойлов Олексій	КОНСЕРВАТИЗМ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ЗАГРОЗ	104
Сокур Олексій	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	106
Швець Світлана	ЦИФРОВА ПАРТИСИПАЦІЯ: ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ	109
Яковлева Лілія	ЛЕГІТИМНІСТЬ ВЛАДИ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	111

СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Астапова Діана	ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	116
Баймуратов Михайло, Кофман Борис	МІЛІТАРНИЙ МУНІЦИПАЛІЗМ: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ІДЕНТИФІКАТОРІВ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ	118
Балацька Анна	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	126
Баранов Сергій	ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИРОБЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО - ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	130

Таким чином політичний режим Гетьманату став першою спробою у ХХ ст. започаткувати на українських землях інститут одноосібного глави держави, підкреслюючи на символічному рівні зв'язок із традиційними моделями української державності доби Козаччини. У подальшому таку модель влади вдалося реалізувати після відновлення незалежності України.

Література:

1. Конституційні акти України. 1917–1920. Невідомі конституції України. Київ : Філософська і соціологічна думка, 1992. 272 с.
2. Пиріг Р. Я. Державна служба в Гетьманаті Павла Скоропадського // Історія державної служби в Україні : у 5 т. Київ : Ніка-Центр, 2009. Т. 1. С. 449–474.
3. Самостійна Україна : збірник програм українських політичних партій початку ХХ століття / упоряд., авт. передм. і прим. О. Федьков. Тернопіль : РВВ упр. по пресі, 1991. 80, [3] с.
4. Скоропадський П. П. Спогади (кінець 1917 – по грудень 1918 року). С. 227–236 // Історія вчень про державу і право. Частина 3. Політико-правова думка ХІХ–ХХ століть : хрестоматія / уклад. В. В. Сухонос. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 247 с.
5. Сухонос В. В. Інститут глави держави в конституційному праві : монографія. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. 339 с.
6. Тисяча років української суспільно-політичної думки = One Thousand Years of Ukrainian Social and Political Thought : у 9 т. Київ : Дніпро, 2001.
Т. 6 : 90-ті роки ХІХ – 20-ті роки ХХ ст. / упоряд., прим. Т. Гунчак, Р. Сольчаник ; ред. тому В. Полковенко. 2001. 518, [1] с.
7. Федераційна грамота П. Скоропадського (14 листопада 1918 р.) [Електронний ресурс] // Українська революція 1917–1921. URL: http://ukr-revolution.history.org.ua/termin/federatsijna_gramota_p_skoropadskogo_14111918.

Приходько С. М.,

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології, історії і філософії
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна

ДЕМОКРАТІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: КРИЗА ЛЕГІТИМНОСТІ

Сучасна демократія тривалий час вважалася найбільш ефективною формою політичної системи, що забезпечує участь громадян у прийнятті рішень, гарантує права і свободи та сприяє розвитку суспільства. Проте у ХХІ столітті демократичні системи дедалі частіше стикаються з викликами, які свідчать про

наявність системної кризи. Ця криза проявляється у зниженні довіри до фактично до усіх політичних інституцій, зростанні популізму, політичній поляризації та посиленні авторитарних тенденцій навіть у традиційно демократичних державах. У сучасному світі демократія стикається з численними викликами, які ставлять під сумнів її ефективність як політичної системи. Зниження довіри до політичних інститутів, поширення популістських рухів та посилення авторитарних тенденцій свідчать про наявність глибокої системної кризи. Ці процеси мають глобальний характер і потребують комплексного наукового осмислення.

Криза демократії – це комплексне явище, що характеризується ослабленням демократичних інститутів, процедур та цінностей. Вона не означає повного зникнення демократії, а більше відображає тенденцію втрати ефективності щодо її здатності адекватно й оперативно реагувати на сучасні виклики. Найбільш концентровано сутність кризи характеризують такі процеси: падіння рівня довіри громадян до органів влади, політичних партій інших політичних інститутів, електоральний абсентеїзм, розчарування у демократичних процедурах та інститутах, зростання рівня підтримки так званих «сильних лідерів», посилення суспільного попиту на популістські політичні сили. Загалом же кризу демократії слід розглядати як процес, який є похідним від посттоталітарних трансформацій. Невирішеність завдань перехідного періоду породжує втрату популярності і навіть певну делегітимації демократії як інституційної та ціннісної системи.

Серед найбільш визначальних чинників кризи демократії, які найбільш чітко пояснюють сутність цього явища, слід назвати такі. Насамперед це соціально-економічні фактори. Вони пов'язані з тим, що глобалізація та економічна нерівність призвели до того, що значна частина населення відчуває себе виключеною з процесів прийняття рішень. Нерівномірний розподіл ресурсів посилює соціальну напругу та недовіру до влади і насамперед до демократичних інститутів. Похідною від цієї групи передумов є криза представництва. Традиційні представницькі політичні інститути, зокрема, партії часто не спроможні повноцінно відображати інтереси громадян. Виборці відчувають віддаленість політичної еліти, що веде до апатії або підтримки альтернативних (часто радикальних) сил. Паралельно набуває розповсюдження, і відтак і популярності серед виборців популістські політичні сили. Популістські політики апелюють до емоцій громадян, пропонуючи прості рішення складних проблем. Це підриває довіру до демократичних процедур і інституцій. Особливої актуальності набув інформаційний чинник. Соціальні мережі та цифрові платформи змінили спосіб політичної комунікації. З одного боку, вони

розширили доступ до інформації, з іншого – сприяли поширенню фейків, маніпуляцій та інформаційних «бульбашок».

Основними проявами кризи демократії є такі тенденції. Передусім це політична поляризація, яка в сучасних умовах поширюється навіть у країнах стабільної і розвинутої демократії. Суспільства стають дедалі більш розділеними, що ускладнює досягнення компромісу. Політичні опоненти сприймаються не як конкуренти, а як вороги. Також слід відзначити певне скептичне ставлення громадян до інституту виборів як такого. Зокрема, сумніви викликає можливість дійсного відображення їх підсумків відповідно до реальних результатів волевиявлення. І як наслідок формується недовіра фактично до всіх інститутів влади. А це зумовлює стан делегітимації на лише владної, а й усієї політичної системи. Певним наслідком таких тенденцій є політична відчуженість громадян та їхнє небажання брати участь у громадському житті взагалі. Посилення цих процесів зумовлює фактичне згортання демократії. На цьому тлі активно розвиваються авторитарні тенденції.

Проблеми сучасного політичного розвитку полягає у вчасній діагностиці зазначених явища. Необхідно оперативно застосувати заходи щодо подолання кризи демократії. Вони базуються на таких підходах. Необхідно підвищувати рівень прозорості та підзвітності влади, забезпечувати демократичність виборчих системи для запровадження реального представництва інтересів громадян в органах влади. Але реалізація цих завдань не може бути справою виключно політиків. До цього має залучатися також громадськість. Активна участь громадян у політичному житті є ключовою умовою стабільної демократії. Вона має базуватися на належному рівні політичної культури. Освіта та розвиток критичного мислення допомагають громадянам краще розуміти політичні процеси та протидіяти маніпуляціям.

Криза сучасної демократії є складним і багатовимірним явищем, що охоплює політичні, соціальні та технологічні аспекти. Вона не означає краху демократії, але сигналізує про необхідність її адаптації до нових умов. Подолання цієї кризи можливе лише за умови комплексного підходу, що включає реформування інститутів, активізацію громадянського суспільства та розвиток політичної культури. Для України питання зміцнення демократії є особливо актуальним, адже від цього залежить не лише внутрішня стабільність, але й забезпечення національної безпеки і суверенітету.

Література:

1. Колодій А. Сучасна демократія і популізм: споріднені супротивники, 2019. URL: <https://political-studies.com/?p=2240>

2. Carothers T., Hartnett B. Misunderstanding Democratic Backsliding. *Journal of Democracy*. 2024. Vol.35. № 3. Pp. 24-37.

3. Diamond L. Democracy's Arc: From Resurgent to Imperiled. *Journal of Democracy*. 2022. Vol. 23. № 1 Pp. 163-179.

Рогоза А. О.,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
юридичного факультету
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова
м. Хмельницький, Україна

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: КОНСТИТУЦІЙНІ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ

Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування є фундаментальною складовою механізму реалізації публічної влади в демократичній державі, що забезпечує узгоджене функціонування різних рівнів управління задля задоволення потреб населення та реалізації принципу народовладдя. В умовах сучасних трансформацій українського суспільства, зокрема децентралізації та функціонування держави в умовах воєнного стану, питання належного конституційного регулювання такої взаємодії набуває особливої актуальності [1; 4]. Конституційна модель цієї взаємодії визначається як цілісна система принципів, форм і механізмів, що регулюють розмежування повноважень, взаємний контроль та відповідальність суб'єктів публічної влади.

У сучасній правовій доктрині розрізняють декілька основних моделей, що визначають ступінь автономії місцевих громад. Англосаксонська модель (Велика Британія, США) базується на принципі відсутності прямого підпорядкування місцевих органів центральній владі, де контроль здійснюється переважно через судові органи або спеціальні фінансові інспекції. Континентальна модель (Франція, Італія), навпаки, передбачає інтеграцію місцевого самоврядування в загальну вертикаль публічної влади через інститут префектів, які здійснюють нагляд за законністю рішень місцевих рад. Змішана модель, яка притаманна Україні, намагається поєднати переваги обох підходів: забезпечити широку муніципальну автономію в межах власних повноважень та водночас зберегти державну вертикаль через місцеві державні адміністрації (а в перспективі - префектури) для координації та нагляду [3].

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції